

Ese de trei ori în săptămâna: Mercuri-a, Vineri-a și Duminică's, cindu o călă intră, cindu numai diumetate, adică după momentul impregnărilor.

Pretul de prenumerare:

pentru Austria:

pe anu întregu	8 fl. v. a.
• diumetate de anu	4 " "
• patru	2 " "
pentru România și străinătate:	
pe anu întregu	16 fl. v. a.
diumetate de anu	8 " "
• patru	4 " "

Invitare de prenumerare

la

„ALBINA“

Cu 1 octombrie s. v. începem patrula din urma lui anului cur. si cu ocazia acestei se deschidă prenumerările noastre la săfia noastră, cu condițiile ce se vedu în frunte: adică: 2 fl. v. a. pe patru, 4 fl. pe diumetate de anu.

Epistolele a se adresă: redacțunei Albina, Viena, Jesestadt, Lange Gasse nr. 43.

Bogăta a fi inconnoscintiată de timură, ca se ne potem orienta în privită esemplarilor de tiparit, si incunjură intrerumperea in spedare.

Redacțunea.

Viena 19 sept./1 opt. 1867.

Societatea academică română și-a încheiatu siedintele vineri în 15/27 sept., după ce s-a terminat agendele cele mai urgînti si neamenabile si s-a ascurtat suportul său din care va se rezulta o activitate salutară naționalității noastre. Era timpul să dă literaturii limbii, va se dica progresului național o direcție determinată, ca incunjurandu-si sierpuirea se ieșe o cale dreptă, prin urmare cea mai secură calea scopu. Anul acesta anunța ni va potă să o consolări națională mai mare, dar să catu ni-a datu panăcum, — societatea academică — i-a secură unu locu onorable în istoria națională, si acceptă cu bune speranțe urmările folositorie. Statorile societatei le vom potă publica numai mai târziu. Rostim parerea de reu că nu li-a fostu cu potenția tuturor membrilor a participă inca acum la constituirea societății. Intielegem pe membrii din Banat. Am lăsat cunoștința despre causele ce i-au impedece. D. Babesiu a trebuitu se senta catusiele subordinatiunii, cari — dămu cu socotela — se vor largi numai după ce în tierei noastre conlocutorii vor

invetiția a precepe că trebuie se avemu mai multă incredere unui în altii.

Dietă Ungariei, casă senatului imperial, și-a reneceputu apărativitatea sa. Am sentită necesitatea ca încă acum din capul locului se dămu o scurtă socotă despre parerile și despusele celor domnesci în ambe corporile legislative. În astă privință cetitorulu gasescă mai la vale duoi articoli, unul de (S.) cu referință la senat, și altul de (y.) în ce privește dietă. Senatul ascăpta alte desbateri ca se premărgă invocările cu Ungaria la carea nu se părăgăbesce. La dieta, cu catu ungurii arăta mai putină aplacare calea naționalității, cu atâtă se intaresce solidaritatea naționalităților.

Apară în publicitate și protocolul ultimului alor delegațiilor. Nu ne ocupămu de elu acă mai pre largu, de 6 ore ce cuprinsulu statorilor lui cunoscemul de ajunsu din nr. penultimu.

„Monitoriul“ României înscrisă că Domnul Carol a primit de la Napoleon Imperatul Francilor o scrisoare autografa, „fără afectuoșă atătu pentru Mari'a Sa catu și pentru tîera.“ Unu telegramu din București înconnoscintă cumca d. Brăteanu din încredințarea Marirei Sale Carol I. a plecatu calea Paris în misiune secreta, era — precum ni se spune — a trecutu degăză prin Viena. Astă cercușantia d'o parte, de altă solemnitatea gardei naționale (vedi mai la vale România) ne face se lăpădu îngrigire ce la expreseramul în nr. trecutu, în urmarea alarmarei foilor nemtesci. Aceste foi neci acum nu-si mai tienu de gura, vestescu lucruri (totu generalitate) neplacute, ce le-ar fi primitu de la corespondenți din România, dar fiindu că le publica sub rubrică Vienei, ni vine a crede că acei corespondenți sunt tocmai în Viena (vedi „Wand.“) In astă credință ne intaresce cercușantia că nu din București ci din Viena se telegrafăza foilor provinciali despre „sguduiri“ în

România (vedi „Politik“ din Praga). Așădăra Vienă e vîtră a respandierei acestor sciri. Înse politică României o face poporul român, a caruia sărăci nu mai depinde de la parerile ce ar domni la Viena, Constantinopole, ori Petropole. Era daca publicul nemtescu vre se fie sedus de diaristică sa, volenti nulla fit iuris.

In ajunul redeschiderii dietei ungurești.

(y) Va fi de interesu a luă notitia despre simtomele politice, cum se manifestă ele în momentul.

Mai nainte de totă se constatașu si se cunoscemul bine în vedere, că — *opiniunea publică în sferele guvernamentale și forte încordata contra romanilor*. Partitul română, anume aceea ce a combinat cu serbi „Proiectul pentru regularea și ascurarea naționalităților și limbelor patriei“, si apoi urmă a-lu aperă si susține în publicitate, in facă lumei, cu atâtă agerime si dibacă, prin ce demască si compromise infricosiștii intentiunile nemorale si nelioiale a le magiarizatorilor, aceea partita română dieu — s-a facutu tocmai prin acestea „nesufribile“ in ochii magiarilor domnitor; dar inseștă ar trece cum ar trece, ci ei, dñii magiari s'au saturat si de acei domni a-i nostri precari pana mai de curendu nu sciau destul se-i laude si se-i distingă; era pre romanii dubă, adică cari neci nu li se alipescu deplin, neci nu cutăza a li pasă încontra, pre acestia si desprețiesc, si urgesc. Causă, pentru care nu se mai multumesci neci cu acei domni a-i nostri, cari tienura purură cu ei — pana într'at'ă, in catu la noi incepuseră a fi priviti de „renegati“, e — precum se arăta — aceea, căci vrău a si afatu dnii stapanitorii nostri, cumca acei domni romani numai din iubirea calea libertate si din credință într'unu curatul patriotismu alor domnitoru magiari, era nu din brăda adorare a magiarismului s'au alipit de ei, do altintrele neci de cum nu vor se-si uite de sangule loru, de romanismu, de suferințele fratilor sei; cu unu cuvenit: ori-unde astă ocasiune, ésa cuiulu romanu din saculu magiaru. Va se dica, pentru că in ei — sangule nu s'a prefacutu apa.

Acăsta sperăntia si aparține pre catu e de tristă, ba chiar fatală cu privinția la pușcăriunea si solidaritatea de sărăci si interesu, ce avemu facia cu naționala magiara, nu mai pu-

cinu imbucurătoră e pentru noi din acel punct de vedere, că ni dovedesc, cumca si cei mai pucinu zelosi domni români, in adancul animii loru *totu sunt romani adeveratii si candu e vorba* se alăga intre sentințele loru naționali si intre gratia, favora, incoredere contrarilor nostri naționali, cu indignație si intorou facă de catra ómenii „neómeni“, de catra responditorii si insinuatorii de *nemoralitate si perfidia!*

Dupa insa-si sperănta mea potu se atestezu acestea despre cei mai multi barbati ai nostri ce s'au fostu afiliati magiarilor; incepu a-si cunoscere, a-si pipăi retacirea, mai vertosu de candu in „Pesti Napló“ candu unul candu altul corifeu o spune pre facia, că — dă, vedi bine, prin planul lui Kossuth de o confederatiune a popoarelor de la Dunare libertatea si neependința ar cascigă, in se naționalitatea magiara, igemonia seu dominirea ei, nu s'ar potă sustine. — Acci barbati a-i nostri, caror'a panacă nu li-au cadiutu inca painginii de pre ochii, aceia sunt orbiti de buna séma de grosulu loru interesu, si accia numai atunci si-vor veni in ori, candu vor senti spre ce cumplitu pericol plutesc ei cu magiarii cu totu. Dar — lauda domnului, că dasta categoria avemu fără pucini, la totă intemplarea mai pucini, de catu veri-care alta națione.

Asi standu lucrul, nu e de mirat, că magiarii domnitorii sunt superati a supră românilor si aruncă mai vertosu asupră loru vină, că lumea nu vră se credea in loialitatea si moralitatea aspirațiunilor magiara, era poporele patriei nu vor se se odihnește si se se arate multumite si ferice prin stepanirea magiara.

E cunoscutu, că organele regimului magiar si cele din Buda-Pesta, si cele din Viena bucurau mai nainte in gură mare, cumca decandu stepanescu patronii loru, totu patria cu totu clasele si popoare sunt deplinu odihnite si multumite, si — vai de acelă, carele cutedișă a se indoșeui a contradice; acelă de locu era inferatu de „reactiunari“, „revoluționari“, „emisari“ etc. Astădă — n'au incaștro, cauta se marturisescă si chiaru factorii regimului, că — Dieu, nu e pré bine in tiéra. Organul celu mai intimu alu ministrul presedintelui c. Andrássy „Magyar Ország“, in nr. seu de ieri recunoscă in fruntea foii, că — „in impregiurările custodiei omulu cugetătoriu si cercetătoriu neci de catu nu poate se astă odihna“. Ca contrastul se bata mai mult la ochi, amintescu acă, că abie sunt vr'o cincis

demistră istorice introducerea de radecine grecescă, latinescă, gotice, slave si turcescă in limbă albă; elu privește acestea limba de o mesecatura a limbelor moderne, si precunoscă elementul latinu a fi intrește a precumpenitoriu celor greci. Thunmann, in opul citat, după elu Angelo Masci, in opul: Saggio sull'origine, costumi e stato attuale della nazione albanese, Neapol. 1807, in urma Malte - Brun: Annales de Voyages tom. III (Paris 1808) — deriva originea Albanilor de la Ilirii si Epiroti. Totu astă in timpul mai nou Hahn, in opul seu: Albanesische Studien, Viena 1853, deriva originea Albanilor de la Iliru-Macedoni si Epiroti, cari trei popoare se credu de elu a fi de o origine si descedintii Pelasgilor (si Pelasgi nu ar fi fostu de o origine cu Eleni). Fallmerayer, in opul: Das albanische Element in Griechenland, München 1857 intaresce si mai cu multe temeuri acestea teme. Hahn presupune cum că poporul albanu este de asemenea vecitate cu Elenii si Romanii (Latinii); elu crede a fi Albanii cu aceste două popoare strinsu la olală legati prin asemănătoare de origine, limba si datine, nedemistrandu insoțitoare, ci indestulindu-se numai a fi adunatul pentru altii materialu spore a face acestea. Fr. Bopp in tractatul seu: Das Albanische in sei-

nen verwandschaftlichen Beziehungen, Berlin 1855 — a demistratu deplinu legatură limbei albane cu trupină comună a limbelor europene. Camarda, in opul seu: Saggio di grammaticologia comparata sulla lingua albanese, Livorno 1864, cu profunde studie vre se demstre, cum că limbă albane si-trage originea cu precumpenire din elementul grec, apoi si romanu cu privinția la originea pelasgica a Grecilor si Romanilor. G. J. Ascoli, in opul: Studii critici, Milano 1861 a asemnatu limbă albane cu limbă Etruscilor, carea se crede a avea asemănare cu limbă albane, si ca atare asemănare se insenă mai vertosu poipuneră articolului. Stier, in Rheinisches Museum 1859 pag. 329 a facutu asemănare intre limbă albane si limbile italicice. — Aceste sunt rezultatele cercetărilor de pana acum; dar precum se vede din cele aci premise, limbă albane inca nu se de inventati asemănare cu limbă romana (valacă), dar neci cu cea serba si bulgara, macar că de multu se intonă (mai vertosu de inventatiile italiene) necesitatea deslegării temei acesti-a; acestea voim a împlini noi, printre tractatul specialu, ce vomu publică — deca va voi Ddieu — cătă de curendu. Dar si pana atunci, insemnă acă, cum că in limbă albane elementulu dacu-romanu e fără tare represen-

FOISIÓRA.

Tractatul

de originea, vecitățea si însemnatatea istorica a numelui Valacu.

(Urmare.)

Se vedem pre scurtu cine, si de ce originea sunt acei Albani, din a caror'a limba se deduce originea multor satori ai limbii dacoromane. Enea Silviu, Magini, Bonfini, Filelfo, Christopher Adelung si Pouqueville *), deriva originea Albanilor de la Albani cei vecchi din Albani'ă asiatica d'intre Marea Negră si Caspica. Leibnitz in opul: Brevis designatio meditationum de originibus gentium, deduce originea Albanilor de la Galu-Celti. Leake: Researches in Greece (London 1814), inoarea a

*) Enea Silviu: Descriptiunea Europei. — Magini: Moderne tavole di geografia aggiunte a Tolomeo. — Bonfini: Rerum ungariarum decad. tom. I. part. 1. — Filelfo: Epistola ad Lud. Foscarinum et ad Christoforum Maurum. — Adelung: in Mitridate. — Pouqueville: Voyage dans la Grèce, Paris 1820.

ALBINA.

Prenumeratii se facă la totu dd. coreșpîndinti a-i nostri, si d'adreptul la Redacție: Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43, unde sună a se adresă si coreșpîndintele, ce prezintă Redacțunea, administrația seu sprijitura cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, — nu se vor publica. Pentru anunțe si alte comunicări teresu privatu — se responde cate 7 cr. de linie repetitile se facă cu pretiu scăditu. Pretiu timbrul cate 30cr. pentru una data, se antocipă.

septemane, candu „Hon“ adresandu-se regi-
mului său propriu — partitei lui Deák, cu
privintia la cele esporiate din parte-i de candu
se astă la potere, i disă, că este „diumetate
mumia“, care crede că e via, pre candu ea e
— „numai paruta via“, și ban’

facutu-^{de} sămă adi, în ajunul redeschiderii
diștei în Buda-Pesta; dar pentru aceea în catu pen-
tru nemultumirea si opusetiunea magiară totu
credemu, că — „corbu la sorbu nu scote ochii.“

Ca de incheiare am se amintescu, că totu
organulu intimu alu regimului, adeca „M. O.“
se sufuchă aperă — contra unci critice agere
in „Gazeta Tr.“ planulu si intențiunea de a
colonisă alpii romani revindicati eu — seui.
Argumentul lui principalu e, că seui se in-
multiesou preste mesura si n'au pamentu de
luerat, ci sunt siliti a emigră in Moldo-Roma-
nia, pre candu despre romani — nu se pote
dice acăsta. — Asiu avé nespusa posta a res-
ponde lui „M. O.“ a-i spune si-a areă cu
statistica a mana, că — cine sunt seui, si
cum se inmultiescu si traiescu ei, si — cine sunt
romani din munti anume asiē disii „motii“,
si cum se inmultiescu si traiescu ei; — dar —
nu me bagu in domeniul „Gazetei“, sum con-
vinsu, că ea nu-i va remană detoria dom-
nului din „M. O.“ —

Pesta 29 sept.

Ce va se lucre senatul imperiale?

(S.) In mai multe jurnale se ventura pa-
rerea, de n'ar fi consultu, ca senatul imperiale
se amene tratarile asupra convențiunii facu-
te de ambele deputați, pana ce nu se va de-
cide despre desfintarea concordatului carele
zace ca o stanca pe spatele poporului din
Austria. Se vede, că cu asta procedura s'ar
atentif facerea unei presiuni asupra operatori-
loru concordatului si chiaru asupra regimului,
de la carele se ascăpta se dea pe facia pusetu-
nei sa facia cu pretensiunile serioze pentru de-
laturarea acelei legi confesiunali. Nu ne insie-
lămău, daca credem, că acelu indemn parla-
mentariu a intratu si in unii ablegati, căci o
parte din ei se se fie consultat si despuse unu
programu, dupa carele se procedă in caușa
acăsta.

Dnpe alta parere, carea se ivă in dilele
aceste in publicitate, ar fi se se faca unele de-
cisiuni in privintia economiei de statu, prin
care s'ar deschide isvōre de venituri pentru
popore căci numai asiē li va fi loru cu potintia
a portu sarcinile ce vor căde in urmă invoiuri
deputațiilor pe sănătatea reprezentante in
senat, altmintera e de temutu eventualitatea
unei nepotintie totali de a respunde su-
mele anuali asiē dicendu uriesie.

Ce se atinge de parerea prima ni vine
prò subiectiva si putienu corespuditoria dem-
nitati si puseiunii unui parlamentu legalativu,
care precum cugeta si „Pres'a“ are multe mo-
dilice de natura obiectiva spre delaturarea său
celu putienu resuflarea concordatului in partile
sale cele mai nesuferibile.

Mai multu cuventu are parorea a dōu'a,
carea se referesce de a dreptulu la un'a din
condițiunile neaperate adeca la deshiderea de

isvōre sp̄te imbutatirea sōrtei materiali a
poporului, ca asiē se fie ele in stare a portă
impositile contribuționali. Si noi aplacidam
asta parere ca pre un'a *“zace in firea lucrului”*,
buna ūră si condițiunea de pasiune buna
pentru turm'a, de la carea se pretinde lana si
lapte.

Dara fiindu că omulu nu se impacă nu-
mai cu indemndri si inlesniri materiali, ci ca
o finită morală are lipsa si de indemnuri mor-
ali spre a-si recroa si incordă poterile ūlă
pentru activitate si implinirea detorintielor
sale cetătene; asiā dara cugetămu, că pre lan-
ga deschiderea de isvōre pentru imbutatirea
starii materiali, se devina in fapta aelo insti-
tutiuni si drepturi politice, care asiē dicendu
ar electrisă poporale si reprobantu-le moral-
niente le-ar incuragiă spre redicarea si portarea
sarcinelor cetătianesci.

Largirea cercurilor de autonomia aletie-
rilor si comunelor, impacarea pretensiunilor
naționalitatilor si confesiunilor pe bas'a prin-
cipiului de egalitate, garantarea libertătilor
politice si a drepturilor fundamentali, refor-
mă procedurei intortocate in cause județiali ci-
vile: aceste si de asemene, pre care le ascăpta
poporele cu nerabdare, ar fi se proœda mai na-
inte de ce se va aproba si publică pe calea le-
galității rezultatul invioloci facuto intre am-
balo deputatiuni.

Noi nu ne indoim, că regimulu din
Vien'a e aplecatu a se intielege la tōte cele ce
sunt spre impacarea poporului si totu o data
si spre consolidarea legaturei tierilor in cu-
prinsulu imperiului, pentru acc'a luandu-se in
senatul imperiale la desbatere acele institutiuni
si reforme cardinali mai nainte de propunerile
deputațiilor, nu pote avé facia unei presiuni,
din contra facia unci politice intelepte
prin carea se-si netedișea calea.

Si ceca ce dicemu despre poporele si tie-
rile representate in senatul din Vien'a, se at-
tinge si despre naționalitatile si partes adnexae
ale Ungariei. Treidieci de parti din suta ale
sarcinelor contributionali, care dupa opera-
tulu inviorei eadu pe Ungaria, inea nu sunt
asiē de usiōre, precum si-ar intipuoci cei ce im-
punu altor'a sarcine, de care ei nu se atingue
neici cu degetele; si de ūra-ce acelle treidieci de
parti nu eadu numai pe spatele magiarilor, ei
si pe spatele celor'a lalte naționalitatii, asiā dara
zace intru interesulu publicu si e chiar asiē de
consultu pentru Pesta ca si pentru Viena, ca se
impacă mai antaiu pretensiunile dreptu ale na-
ționalitatilor si partilor adnesse, daca nu
vor se audia sous'a: *de nobis sine nobis*, căci
statulu pote se fie securu de imbutirea cu bona
voia a celor'a eo le protinde de la popora, nu-
mai dupa mesur'a, in carea si elu din partea sa
implinesce cele ce le pretindu poporale de la
statu, adeca: libertati politice, egalitate naintea
legei, dreptatea deplina in tōte pretensiunile
drepte ale poporului. —

De la diet'a Ungariei.

(*) Pesta in 18/30 sept. 1867.

Cas'a reprezentantilor tienu adi o scurtă
siedintia, in localitatele Academici unguresci de
scieri, fiindu că localitatile proprio n'au tre-

cutu inca prin stramutarile necesarie pentru o
acustica mai buna.

Ministrii se aflau toti de facia, afara de
contele Felestetici.

Președintele Szentiványi deschidea
siedintă la 10 $\frac{1}{2}$ ore inainte de mediodi cu o
scurtă salutare catra deputati, numesce pre no-
tarialu ce va se duca protocolul, apoi propune
esibetele cele multe si intrara in tempulu fe-
rietorul diștei. Intre acestea sunt multe proto-
cole său credintiunale despre alegerile inter-
plate in cercurile ce devenisera vacanti, asemenea si unele proteste contra unor alegeri, in-
tre cari amintim cel'a alu romanilor contra
alegeri din Peeica, comitatul Aradului, si
intre cari acceptam si intempiștu si pre ale
romanilor din cercurile Selagiu-Cehului si
Giboului, din comitatul Solnocului de medi-
locu, cari inse lipsira.

Intre petitiunile cele multe se produse si
a comitatului Aradu, in carea se intieșe desle-
garea cestii naționalitatilor, „intre marginile
intregității patriei.“ Mai batu inea la ochi
un'a din partea mai multor invictatori din
Árva, cari se roga pentru regularea si imbu-
natatirea săcărilei popularie si a lefelor invi-
ctatoresi; — in fine un'a din partea unui
cetătinu din Aradu, carele cere, ca se se faca
desdaunare peintru notele său bani de papiru
alui Kossuth, confiscati si nemiciti la anul
1849.

Mai reportă președintele si despre *re-
posarea a trei membri a casei*, si des-
pre depunerea mandatului de ablegat din par-
te unor'a, intre cari si romanul Ilie Mac-
laru, carele renunciă foră darea de motive.

Esbitele se transpusera dupa cunoscere
— parte la comisiunea verificatorie de alegeri,
parte la cea pentru petiții; era in privintă
unor'a se vor face disputatiile necesarie de
presidiu.

Dupa acăsta președintele dade cuvântul
ministrului de finanțe Lónyay, pentru a face
o propunere.

Lónyay provocandu la impotorirea ce
primiso de la casa pentru cautarea unui impru-
mutu in favoarea drumurilor de feru planuite,
spune casei, cumca aflatu o societate, carea
sub conditiuni destul favorabili este plecată
a dă Ungariei unu imprumutu in argintu de
patru dieci pan' la siese dieci de milioane
fl. Deci face in securu propunerea, ca cas'a se
emita o comisiune de 15 membri, carea se
examine lucrul si se faca casei reportulu ne-
cessaru dimpreuna cu proiectul de lege.

Acăsta propunere fu ascultata in deplina
tacere, era președintele pronunciat conclusulu,
ca — in siedintă de mană la 10 ore se se deo-
voturile pentru alegerea comisiunii de 15
membri.

Ne mai fiindu alti obiecte la ordinea di-
lei, siedintă se incheia.

Dintre ablegații romani abi'e cati-va s'au
infatisiatu pan' acu la dicta; noi celu pucinu
nu vediuramu adi in siedintia, de catu pre dnii:
Ant. de Mocioni, Babesiu, Gozsd u, G.
Ioa noviciu si — pare-mi-se Varga.

Ar fi lucru catu se pote de tristu, deo-
— venindu prc tapetu intrebari si obiecte
grave pentru noi, reprezentantii nostri natiu-

nali nu s'ar astă la loculu loru, pentru a ne-
peră interesele. Alegatorii se grigăea a-si pro-
vocă pre atat'a deputati, ca se grabește a-si ocu-
pa locul in corpulu legalativu si a-si face cea
mai santa detorintia cetătienescă. —

Eseptele concordatului in Bucovina.

Repusandu deuna-di in R. o proprietă-
rea de relegea arménă-apusenă, preutii de a-
căsta confesiune ilu rogara pe preutul gr. or-
den locu, ca se-i asociodie la petrecerea mormintu
pana la S. unde se astă mormintul familiaru
alu repausat. Urmandu preutul ort. acestei
invitari eu atat'a mai vertosu, de ūrare in cele
mai de pe urma ale vietii repausat, la dorin-
ția ei -i in lips'a preutului de confesiunea ei,
i ceci unele rogătiuni sentimentale, voi de la
hotărula comunetății sale R. se se rentorne,
dara la repetiția poftire a preutilor armenesci,
petrecut pe repausat' a pana la hotărul comuni-
tatii S. unde éca ce s'a intemplat: fiindu si
preutii romano-catolici invitati la acăsta immor-
mentare eu poftirea, ca se ésa inainte ca pro-
cesiunea la hotărul S. si urmându ei acestei
poftiri impreuna cu decanulu loru, carele toc-
m'a atunci se astă in S. cu visitatiunea decanală,
candu ilu zarira pe dealu pe preutul gr. or.
fugiră toti trei inderotru, in tocn'a ca călă de
tamă. Preutul gr. or. sosindu la hotăr, s'a
retrasu, nescindu nemica de intemplarea acă-
sta. Fapt'a acăsta a preutilor rom. cat. pro-
duse ince atat'a amaratiune intre credinciosii
loru cei mai insemnati, că acestia, eugetandu ei,
ca preutul ort. săcă de ea, umblau cu cardul
dupa densulu, se-lu afle, si afandu-lu, care de
care se siliș a carti portarea cea neinteligăptă si
necrestinescă a preutilor loru. Preutul ort.
inse li respuse in modu umoristic: „Mo bu-
cure, că am devenit priu casulu acesta den-
nou la cunoșintă tarii preutiei mele, carea
asiadar este o spaimă pentru cei de alta cre-
dintă; dara cumca concordatul este o piatră
a scandalei la noi, unde beserică gr. or. este
predominante, acăsta D-Vostre mai vertosu o
simtiti in casulu acesta.“ Preutii rom. catolici
facura apoi aretare la Consistoriul armenescu
den Leina, acuzandu-i po preutii armenesci, că
ar si produs multa scandală, lasandu-se aso-
ciati de preutul gr. or. La comisiune dovedi
inse atat' preutulu armenescu, paroeu de'n S.
catu si mai multi intelectuali, cumca preutii
rom. cat. au produs scandală, aruncandu ves-
mintele de pre sine in mediločul drumului, era
in beserică, in locu ca se sierbăsa a liturgia in
felone negre, precum este totdeun'a datena la
densii, s'au imbracatu care de care in vesmintă
mai serbatoare si invesolităre, si seversindu
diecăsă liturgia in otiajire, cecă co nu se cu-
vine unui mireanu afandu-se ia beserică, nee
decum inse unui preutu, standu de'naintea altă-
riului.

Mai departe, cumca concordatul este ne-
micitoru său celu putienu inadusitoru alu sen-
tiul de omenită, de amicetă si de colegiali-
tate, acăsta se dovedi de preutulu rom. cat. de'n
S. si cu ocazia unei înmormintari de'n dilete
trecute, căci cercendu, de si nu amicetă, carea
se vede că numai a simulațo, dara colegiali-
tatea, de a permite tragerea clopotelor, cecă ce

tice a demonstrat in di de asta-di, cum că
Grecii moderni, nu sunt de origine Elini, neici
Greci din epochă bisantina, ci sunt una
amestecatura de Slavi, si alte popore, si lim-
b'a neogreacă, asiē precum se astă ca astă
insemnată in vorbariele si gramaticele neogre-
cesci, dreptu limba maestră, se vorbesce nu-
mai de unele clase de ūmeni fruntași a unor
etati ale Greciei, era poporatiunea comună nu
o vorbesce (vedi despre acăsta, intre altii, pre
Fallmerayer, in: Gesammelte Werke, Leipzig
1861, tom. I. pag. 275 s. c. 1.) — Luandu in
consideratiune faptulu acesta, si dejudecandu
impregiurarile si temeiurile de noi acă mai
inainte desvoltate despre originea Albaniloru,
anevoieva fi a demonstra, că densii sunt auto-
ctoni in pamentul loru, cu atat'a mai putienu,
că ei sunt descendintii Iliru-Macedoniloru si ai
Epirotiloru (a caror'a origine pelasgica ince e
problematica), — dar cu atat'a mai putinu, se
va poté demonstra, că articiliu poipusi numeloru
din limb'a dacu-romana si tragu originea din
limb'a albana, de ūra-ce este lucru demonstrat, —
cum că in dechinatiunea limbelor indu-euro-
pene, sufletele si tērmuratiunele caderiloru de
la numene, derivăza din radacinele pronume-
nelor, poipusi numeloru si pre urma conto-
pitate cu acestea; apoi in limb'a etrusca pronu-

menele poipusu numeloru, se folosescu dreptu
articlii, chiaru ca in limb'a dacu-romana, precum
a demonstrat Lanz: *Saggio della lingua etru-
sa*, Roma 1789, si precum marturisesc Bern.
Biondelli, chiaru fatia cu limb'a albana, in o-
pulu seu: *Atlante linguistico d'Europa*, Milano
1841, tom. I. pag. 95, unde dice: „Ho ancora
avertito, che la lingua degli Albanesi, sorba
radicale afinită colla latina e colla greca; ora
analizando gli antichi monumenti etrusci, trai
quali particolarmente lo celebri tavole eugubine,
vi si trovano ciò che non fu avvertito d'alcuno,
certe proprietà caratteristiche eschisive della
lingua albanese, tali sono: i suffissi, che applicati
ai nomi tengono luogo d'articolo“, — adeca:

„Am inca incunoscintiatu, că limb'a Albaniloru
sorbă afinitate radicală cu limb'a latina si cu
cea gréacă; acum analisandu monumintele vechi
etrusce, intre cari mai vertosu celebrele tabulo
eugubine, acă se astă, aceea ce nu a fostu in-
cunoscintiatu de cineva, unele proprietati ca-
racteristice eschisive limbei albane, atari sunt:
sufletele, cari aplicate numeloru stau in locu
articulului.“ — Totu asiē falsa este aceea
intarire, cum că sunetul intunecatul „ă“ (b)
din limb'a dacu-romana si-trage originea din
limb'a albana, de ūra-ce noi demonstraramu mai
sus, cum că acestu sunetul mai de aproape si tra-

ge originea sa din limb'a galu-celtica, si vetiu-
se pana in di de asta-di la remasitile popo-
rului de origine galu-celtica din Scoti'a de sus,
precum si la poporulu roman din Elvetia (in
conjugatiune), cari popora a buna séma nu l'au
imprumutat de la Albani.

Dupa ce demustraramu, cum că sunetele
intunecate din limb'a dacu-romana, nu-si tragă
originea loru din limb'a slava, neici din cea al-
bana, ci din limb'a galu-celtica, urmează acă
continuă inca ceva despre elementul galu-cel-
ticu la Dacu-Romani, deci

In institutiunile Moldu-Romaniei asemenea se vedu a custă eleminte de origine galu-
celtica, anume se vedu a fi de origine galu-cel-
tica: „corbulu“ din stem'a (herbulu, pagere) Tierei-Romanesci, si „zimbrulu“ (capulu de
bouru, bos urus lat. bison *) din stem'a Moldavei. In opulu intitulat: *Etudes numismatiques et archéologiques*, par Joachim Lelewel, type gaulois ou celtique, Bruxelles 1840, cu unu
atlasu despre banii cei vechi galu-celtici, adausu
acestui opu — dovedesc autorulu deplinu, care
a fostu tipulu baniloru poporului galu-celtice,
anume cu o sciintia forte critica arăta autorulu,
cum au tiparit banii loru poporale galu-cel-

ticu de pe tipulu macedonu (grecescu) si italicu,
decopiuandu la incepere, era mai tardu ini-
tandu numai acci tipi si simbolile loru, in catu
banii galu-celtici desvoltara si capetara apoi ca-
racterulu loru propriu naționalu; autorulu in
opulu seu pag. 38 si 39 dovedesc, cum Galu-
Celtii au tiparit bani de totu asomeana. Dacă
n'au incepere in Daci'a, in Dalmati'a si, in Galia si
cum că un'a neintreruptă comunicatiune si

ase nu se ieră chiaru neci la însa-si postirea a celui mai de aproape a mortului r. gr. or. Cu aceasta si-easiu bletul preutu rom. cat. ingimpari noue, cari cu atat'a amaratiune le capetă de'n partea confesiunilor sei, că acum'a umbila besmetie de capu, dicindu: „nu soi, ce treu omenei de la mine.“ — Aceasta portare a preutului rom. cat. se li sierbesea cu atat'a mai multu de indreptarii preutilor gr. ort. de'n S. ca catu elu crede, că repausandu unu confesiunalu de ai sei si avendu de unde plată tragerea doppelor in besericile gr. ort., acăstă nu i se poate refuza, fiindu beserică rom. cat. prédominante in tierra. Nu potem reatac aicia observanța unui mireanu rom. cat. asupra preutului lui, facuta cu ocașia casului alu douile, dicindu: nimene a precepuit concordatul astfelui elu, elu e concordatul incorporat.

Credem, cumea totu aci este locul, a minti despre dessantirea serbatorilor gr. ort. Pre candel concordatistii, ei ce ca amplioazi sau poterea in mana, se ingrigescu de sustinerei sanctei serbatorilor lor, si pre candel in filele de serbatori de ale loru domnesce cea mai santa tacere in oras, in serbatorile gr. ort. care face negotiul publieu, ca in ori ce alta direcție cu vederea si aeca fapta marisava, și doivii si-cara piale cu omenei crestini de r. ort. prin strad'a de capetenia a orasului chiaru in diu'a inaltiarii p̄r̄ sanctei cruci, care serbare esto de insenatate importanta istorica, si care este atatu de santa. Deici ce urmădia de aci?

Dle sub magură Simleului 15 sept. 1867.
Brachiul in Bobota. Recercarea cotelui Zarandu in caus'a limbei. Unu circulariu eppescu.) *)

(-a) Iertati-mi, Dle redactoru, a vi seriea despre viața noastră municipală din Solnoculu de medilou. Mai multe lucruri se intempla pre la noi, cari a le sei, onoratului publicu nū vor fi fora de folosu. Nu voiu aci a le aminti tōle, unu lueru însă nu potu trece se nu vi-lu impărtasiescu, care, deoarece nu va interesa publicul cotitoru romanu, interesă pana preste mesura respectivă comuna curatul romanesca, care cu trebile constitutionale de acum safere o lovitura, de carea numai bunul Ddieu se candel va se se vindece; — intielegu comuna romanesca din cotelul acesta. — Bobotă si brachiul ne mai pomenit, co su dusu in contra ei in 3 iuliu a. c. — Am tacutu pana apoi luandu rojulu unui simplu spectator din causa că am voitul să vedu ce va se faca Congregatiunea marcală care togma era conchiamata pentru 8 iuliu, adeca cu 5 dile mai tardi. — La vederea unei astfelii de fapte, carea asemenea înzadaru vei cerea in analalei noui, si care nu i-ar face rusine neci celi mai negru absolutismu, am tacutu si pentru aceea că nu am voitul a preocupă sentintia comitatului comitatensu inainto de timpu. A cum'a ince candel vedu că trebuie cu ocașia congregatiunei comitatense din 2 septembrie se

*) Casul de la Bobota nu lă mai desceru o corespondintia, ince nu-lu sterseram neci din această pentru că revră a suprăi o lumina catu se poate de chiară. Red.

fini, candel am voditul si auditu resultatul comisiunei investigatore trimise de congregatiunea marcă din 8 iuliu spre a investiga lucrul, si in urmarea elaboratului acesteia parerea comisiunei datatorie de opinione denumita ad hoc de congregatiunea din 2 septembrie, acum'a dieci mi tienu de cea mai santa detorintia a dă totu lucrul publicitatii, ea se văda lumea ferirea ce ni-o aduse constituția dualistica, mesură dreptati constitutională magiare!

Lucrul pe scurtu sta precum urmează:

Cati-va posesori mari, cari se tienu a avea droptă de erasmarit in comună Bobota, au inceputu procesu in contra satenilor renitenti spre a deveni in dreptul acesta presumpтивi a lor, care nu l'an eserciatu neci candel si in urmarea negligintei advocatului comunei, care nu a apelat sentintia forului primu, — l'au si castigatu. Prim'a iuliu anului curgatoriu fu diu'a licitație erasmaritului in Bobota. Bobotanii, cari cu una di nainte de licitație scura cum sta caus'a loru, vediendu-se sedusi si amagiti de advocatul loru Kiss Tamás, esira cam la dōne suto in capetul satului cu o suplica tradanda judeului executoriu, in care spunea inselatiunea amara cerura ragasă de 30, ori inceai 15 dile ca se-si caute do cansa, resoluti fiindu altcum pe licitanti neci de cum a nu-i lasă in comună, dupa ce acolo neci unu domnul nu are intravilanu. Sosindu judele executoriu din Zilah G. Balint la Bobota, satenii amintiti si-presentara cererea in numele comunei enarandu totu lucrul si cu vorb'a din firu in peru. Judele licitanu intră in comună, acceptă acolo pana la 11 ore in casă parochială, dar vedieindu că nu vine neci unu licitant si credința că neci va veni vre unul, dupa ce satenii se declarară că nu-i vor lasă in comună, paresi Bobotă cu rogarca satenilor plecandu catra casa la Zilah. Ajungendu la crasina „Cifra“ lu opri capulu actorilor proprietařiului facetu din gădui crestin Szalavetz A. cu advocații Szénásy si Kiss Balint, dimpreuna cu vre o doi trei licitanti gidi, cari vorbindu-i cate vorbi văzute — cari tōte se adeverira de mentinti — lu indemnăra se căre brachiul asupra satenilor despre cari ei au fostu auditi că nu vreau a lasă pre licitanti in lantru; urmarea fu că judele emis credința că romanii vreau se omora pre Szalavetz si alti gidi de panu'a lui, că-su gătă a trage clopotele într-o urechia si a prepadii cu seru si foa tăta judecatorei licitanta — nu se duse mai departe catra casa, ci descriindu lucrul asiā premaritul dupa cum l'a auditu, ceru brachiul. Vice-comitele L. Pelei fara se ceree lucrul mai de amenantul, lu si ordină, demandandu lui Beesky judeului cereularu, se plece cu o putere insemnata in contra comunei romane rezistente. Judele Beesky dupa ce nu potu aduna cu iutile 1000 de omeni, cati avu de cugetu, aduna 400—500 de omeni toti magiari din cinci comune, cu cari pleca numai de catu spre a frange comună rebelanta. In 3 iuliu sosi brachiul cu 80 de cara si cam la 300 de cai; omenii inarmati toti cu pușce, pistole, surci, furcoie, focosie si altele, si dupa ce se constituia in avant-garda, centru si ariere-garda, intrara cu triumfu in Bobota unde nemenei neci prin minte nu i-a trecutu se resiste.

pulu de bouru" din stem'a Moldaviei astănu, cum că in tabel'a 4 pre banulu 31 (de pre la anii 57—56 inainte de Cr.) se află cate unu corbu; pre aceea-si tabela banii num. 57, 58, 59 si 60 (afăti in centrul Galiei, si tipariti pre la anii 90—27 nainte de Crestu) se află corbi, si pre banii de sub num. 57 si 58 sunt corbii intorsi cu cieul (clontiul) spre drépt'a catra o cruce, care sta de dinaintea cieului corbului, era in giurul eracei se află in patru unghiiuri, patru puncturi deseliniti de cruce, chiaru asiā precum se vedo corbulu, cu crucea inaintea clontiului, si puncturile inaintea cornurilor crucei pre banii 102 si 103 (in tabloului lui Cesare Boliae) de la principii Vladu Cepesiu si Vladislau*) in tabel'a 8 pre banii de sub num. 10 (de la anul 35 inainte de Cr.), 59 (banu galu-bretonu), apoi in tabel'a 9 pre banii 9**), 10 si 11 (toti trei bani de pre la anii 55—39 nainte de Cr.) se află asidere corbi, unii dintre corbi ince, mai vertosu cei de pe tabel'a 9 asemenea mai multu cu vulture, seu o specie de vulture; b) cu privintia la „ca-

*) Ren facura dar acel istoric, cari nu sciu din ce zelul rateciu, pusera in seculi din urme crucea in clontiul corbului, in locu de a o lasă de dinaintea lui, precum a fostu in vecime.

**) Pre banul num. 9 se află pre o parte „capulu de bouru“ cu stea de asupră, si cu inscriptiunea „Ambarbus“ era pre cea lată parte se află „corbulu“ fara inscriptiune.

Ajungendu brachiul la casă comună, numai decatul incepu a requiră; taiera 3 vite, adusera butoie de vinu, rachiul, pane, slanina s. a. asiā cau acestu brachiul faid dauna Bobotei nu mai putinu ca de 2000 fl. v. a. In contra acestui faptu neumanu, irritatorii de sufletu, ne mai potențu neci in analale evului mediul, bobotanii cerura scutu la congregatiunea marcală din 8 iuliu. Aceasta congregatiune indignandu-se de acestu incidentu barbaru, denumi o comisiune spre a cercetă lucrul si a referă starea lui in congregatiunea fizioria 3 septembrie a. c. Membrii comisiunei fura DD. Keizler Imre v. comite substitutu, Sandru Pap protojude substitutu, Ioanu Nichita jurat si Kiss László not. subs. — Comisiunea aceasta pre diu'a amintita si-si fini misiunca predandu-si lucrarea congregatiunei pentru a aduce judecata. Congregatiunea, fiindu actele cam voluminose, alese o comisiune de siese spre a cercetă actele si a-si dă opinione basata inaintea congregatiunei. In aceasta comisiune fura doi romani. Dupa cercetare de două dile, comisiunea opina că: brachiul de felu nu a avut locu in casulu prezinte, dupa ce judele emis nu su impedeccat in actiunea sa; dintre posesori nimenei nu s'a incercat a merge in lantru, era care s'a incercat d. e. Rădăsimulu vicariu Coroianu, a si intratu; nepotendu intră licitanti — altecum neci unul nu a probat — licitație se poate tieni si aiurea nefindu legata do locu, s. a. s. a. prin urmă judele emis G. Balint dimpreuna cu judele cerc, conducatorul de brachiul Beesky sunt detori a restitu' daun'a causata comunei.

— Acum dupa aceasta opinione basata pe adeveru, adusa de comisiune 2/3 parti magiara, ce ar fi acceptat omul alta de catu ca congregatiunea se primăscă de a sa parerea comisiunei? Congregatiunea ince aprobă ca și aceasta parere rationabilă? departe se fie! Congregatiunea, foră se fie luat in consideratiune neci catu-e negru sub unghia parerea comisiunei, au se sic pretinsu cetea eutarui protocolu incușitinalu, simplitat dupa sic volo sic iubeo absolvă diregatorii amintiti, afandu că brachiul a avut locu si că comună siesi are de a-si multamă daun'a causata! O hotarire, o procedura e aceasta, casă care inzadaru neci cercă pe continentul Europei, si dora a lumiei intrege. Apoi unii oameni de acestia pretindu a fi anteluptatori civilisationea si dominium mundi austriaci! onore si respectu caror' se cuvine, cu multa placere am observat că nu au lipsit dintre fratii magiari mai multi a face atenții si a abate pe confratii loru de la o astfelu de procedura miserabila asiā d. e. DD. Kovács, László Imre, Szentkirályi, Kaisler si altii, dar durere! majoritatea Comitetului comitatensu pară de presupunerea acelor' cari in romani nu vedu de catu nisice renitenti, comunisti, resolatori asupra domnilor sei etc. ii condamnă si dechieră de vinovati, căci sermanii satenii, ne mai sciindu ce se face, se adunara cu turmă, ince cu manile găle — spre a si face protestatiile sale!! Dintre romani se destinse atatu prin argintintele-i sanatose catu si prin vocea-i oratorice bravul român si naționalistu George Pop posesoru in Basescu, durere numai că dintre romani nu i-a secundatunimene, pentru că doi—trei membri cu ciucuri, cari ii a-

vemu, ddiu scie din ce cauza, nu au fostu de fatia. Si asiā cau a bobotanilor cadiu, nu din lipsa de argumente ci din lipsa numerositatii membrilor eu mai multă judecata. Comună si-apelă cau la ministeriu, de unde speră mai multă dreptate. Indata ce voi se rezultatul, nu voi intări a vi-lu face cunoșcutu. —

Totu cu aceasta ocazie veni pe tapetul si cercerea Comitatului Zarandu spre a li sprigni cercerea, ca se capete ordinatiunile oficiale si in limb'a romana, — dar fratii magiari o luata spre scientia si pusera ad acta din cauza că membrii comitetului sunt mai eschisivu magiari, desă romanii in acestu comitat fau 2/3 parti, acestea tōte se intempla dupa congregatiunea magiara pusa inaintea romanului se se amorseze in ea! —

Pro candu ni se intempla aceste mangaci neacceptate, éea că Il. Sa Vanciu nu mai suprinde cu un'a. La cerculariu de sub 1978 alatura unu rubricatu mare scolariu ungurescu, trimisindu-lu lar peutii diecesani se-lu umpla pe semne totu ungurescu! Numai aceasta ni-a mai trebuitu. Inceputul e facutu! Protopopii cei mai multi nepatindu astfelii de candel stă lumea, alergă de la unul la altul intrebandu-ore cum se umpla rubricatulu de ora-ce nu precepu ce e scrisu de asupra?

Bascică si deschiliuitu autonomia ei limbistica a facutu totdeun'a cea mai mare impedicare de romanul neci in seculii de trista suvenire a slovenismului si calvinismului nu s'a lapedatu de limb'a romana eschisiva in afacerile sale, — inceputul spre a se delatură acestu reu e facutu si meritul e alu Ill. sale Vanciu. —

Protocolul

siedintelor directiunii Asociatiunei arădane pentru cultură poporului român tenuite in anul 1866/7.

Stedintă XI

(ordinaria.)

tinuta in Aradu in 8 septembrie nou 1867.

Președinte: Mirone Romanu, director secundar.

Membri oficiai: Em. Misiciu, perceptor, Ioane Goldisiu, esactoru substitutu, Teodor Serbu, bibliotecariu subst. si Julianu Grozescu notariu.

Membri asistenti: Dr. At. Siandor.

91. Deschidiendu-se siedintă, se cetesce si autentica protocolulu siedintei trecute.

92. Dlu presedinte propune alegerea unei comisiuni, carea timpuriu se se ocupe cu adunarea datelor trebuintoșe la compunerea raportului pentru adunarea generala.

Determinat:

Propunerea so primescă cu unanimitate, si de membri ai acestei comisiuni se alegu d. d. Ioane Goldisiu, Teodor Serbu si notariul.

93. Notariul arăta cumea Grigoriu Birisius v. notariu magistratul din Aradu pe basă de declaratiunei formale cu deoblegamentu

tia la vechitatea „capului de bouru“ din stema Moldaviei, insemnatu aci, cum că in anul 1865 dupa cum a incunoscintiatu „Trompetă Carpatilor“ s'a afătu la pititorul podului lui Traianu, o pietre, care se pestrează la muzeul din București, si pre care sta sculptat un capu de bouru“ intre două capete de leu; apoi la ruinele cetății Ghertină de langa Galați, se află inca o pietre, care se pestrează la biblioteca din Iași, pre care pietre asemenea se vede inculpatu unu „capu de bouru“.

Prin acestea credem, fi demonstrat nu numai din istoria, că chiaru si din limb'a dacu-romana cum că au existat popoare galu-celtice in Daci'a traiana, cari contopindu-se cu coloniile romane — si aceste erau amestecate din vechime cu popoare galu-celtice — străplantate de Traianu imperatul spre locuire in Daci'a, au infisat nu numai in limb'a dacu-romana elemente de limbă galu-celtica, ci au predat dreptu era de Daci-romanilor si instituhi in stemele tierilor lor. Deici trecemus spre a lucra de Getu-Daci.

(Va urmă.)

Simeone Mangiuca.

